

EXCURSIE WATERLOOPBOS

12 juni 2025

Twee gidsen van Natuurmonumenten namen een groep van 32 leden van het Genootschap Flevo onder hun hoede voor een excursie in het Waterloopbos.

Tekst en foto's Rob van der Schans

Excursie Waterloopbos

12 juni 2025

Na een korte Algemene Ledenvergadering was er voor de liefhebbers een excursie georganiseerd naar het Waterloopbos in Marknesse. Ooit proefterrein van het Waterloopkundig Laboratorium De Voorst, een nevenvestiging van het Waterloopkundig Laboratorium in Delft. Onder fantastische weersomstandigheden werden we gegidst door twee mensen van Natuurmonumenten, die ons tal van wetenswaardigheden konden vertellen.

We begonnen met de Deltagoot, een 233 meter lange betonnen constructie waarin experimenteel onderzoek werd gedaan naar (zee-) golven. In 2018 werd de constructie door Atelier de Lyon/RAAAF ontmanteld en getransformeerd tot het kunstwerk *Deltawerk*. De Deltagoot werd daarbij in grote stukken gezaagd. Het sprak bepaald niet iedereen aan....

Aansluitend werden we door de fraaie bossen meegenomen. Bossen die daar onder meer zijn aangelegd omdat de dichte, compacte structuur van de keileem niet erg geschikt is voor agrarische toepassing. Daarentegen was de keileem uitermate geschikt als voedingsbodem voor bomen en struikgewas. En vanwege het natuurlijke verval en de eigenschap van keileem, dat het niet erg waterdoorlatend is, dus uitermate geschikt om grote infrastructurele modellen aan te leggen. In 1951 opende het Waterloopkundig laboratorium haar deuren in Marknesse. De Deltawerken zorgden voor veel modellen van Nederlandse wateren, maar ook buitenlandse opdrachtgevers lieten hier hun modellen

“testen”. De eerste directeur van het Waterloopkundig Laboratorium was ir. J. Th. Thijssen, de zoon van Natuurmonumenten-oprichter Jac. P. Thijssen. Vader en zoon bleken niet altijd op dezelfde lijn te zitten als het ging om de natuurwaarden van het Waterloopbos.

De komst van de computer maakt het gebruik van modellen in toenemende mate overbodig. De schaalmodellen in het bos raakten overwoekerd. Toen Natuurmonumenten het bos overgedragen kreeg, waren veel objecten niet meer herkenbaar. Met veel inspanning zijn enkele modellen opgeknapt en vrijgemaakt van begroeiing. Andere modellen liggen als oude tempelruïnes overwoekerd in het dichte groen. De Golfbak (zie foto hieronder) is een van deze opgeknapte modellen en is werkend te zien op de Open Monumentendagen. In 2025 zijn dat zaterdag 13 en zondag 14 september. Draaiende tandwielen, deinende golven en bulderende stuwen!

Tijdens de excursie waren herstelwerkzaamheden te zien aan een ander model. Oom werd duidelijk zichtbaar welke modellen aan de “natuur worden teruggegeven”. Zo kwamen we langs de haven van Bangkok. Omdat er voor dit testmodel zout water nodig was, heeft men een zoutsilo gebouwd. Deze silo staat verscholen in het groen op een heuveltje en biedt nu plaats aan een grote vleermuizenkolonie. Een mooi voorbeeld van hoe de natuur het kan overnemen!

En over natuur gesproken. Het extreem heldere water en de bosrijke omgeving biedt aan vele soorten libellen en juffers plek. Van de gids kregen we nog even enkele verschillen mee tussen deze twee soorten. Een juffer is in het algemeen een stuk kleiner en de vleugels worden in rust meestal langs of boven het achterlijf samengeklapt (zie foto hiernaast). Het wemelde tijdens de wandeling van de libellen en juffers. Het heldere water is ook uitermate geschikt voor de ijsvogel. Ondanks de talrijke aanwezigheid zijn we die helaas niet tegengekomen.

Het was een mooie en interessante wandeling. Soms langs een vaart, dan weer langs beekachtige structuren, over bestraatte of onverharde paden, over bruggetjes of steigerplanken...het Waterloopbos is een uniek stuk natuur geworden.

Niet altijd direct herkenbaar voor de bezoeker zijn de modellen. De meeste zijn nu van goede informatie voorzien, maar dan weet je nog niet of je voor de Kuip in Rotterdam staat, zoals een van de gidsen dat mooi samenvatte. Op de foto hieronder staat ons gezelschap bij een gedeelte van de Nieuwe Waterweg tegenover de Kuip; het is maar dat u dat weet.

Circa anderhalf uur na vertrek konden we afscheid nemen van de gidsen.